

**KOLEKCJA DRUKÓW ULOTNYCH JOHNA JOHNSONA BIBLIOTEKI BODLEIAN W
OKSFORDZIE – HISTORIA I WSPÓŁCZESNOŚĆ**

Anna Klugowska
Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu
Grudzień 2013

ZAGADNIENIA

TERMINOLOGIA: printed ephemera (=druki ulotne, efemerydy), dokumenty życia społecznego

POWSTANIE KOLEKCJI

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE:

- rozwój kolekcji

- miejsce w strukturze i projekt transformacji

- projekty cyfrowe

- opracowanie formalne i rzeczowe

- organizacja pracy

- promocja

TERMINOLOGIA

TERMINY: EPHEMERA - DOKUMENTY ŻYCIA SPOŁECZNEGO

Najbardziej popularnym określeniem dokumentów życia społecznego w krajach anglojęzycznych jest ephemera = efemerydy albo printed ephemera = druki ulotne

EPHEMERA

Termin ten do brytyjskiego bibliotekarstwa i archiwistyki wprowadził w 1962 roku John Lewis w "Printed ephemera: changing use of type and letter forms in English and American printing". Definiując ephemera J.Lewis wskazał na Kolekcję Johna Johnsona, który to wcześniej używał tego terminu prywatnie dla określenia swoich zbiorów, czyli dla druków lub rękopiśmiennych materiałów o krótkotrwałej aktualności, przeznaczonych dla ogółu społeczeństwa. J. Lewis zaliczał do nich bilety autobusowe i lotnicze, plakaty cyrkowe, wezwania policyjne, formularze podatkowe, kartoniki na mydła, etykiety, podstawki do piwa, reklamówki dla podróżnych.

DOKUMENTY ŻYCIA SPOŁECZNEGO (DŹS)

Termin ten w 1936 roku wprowadził Jan Muszkowski w "Życiu książki". Zaliczył do nich odezwy polityczne, zarządzenia, rozkazy mobilizacyjne w formie afiszy lub plakatów, informatory w formie broszur, spis abonamentów telefonicznych, rozkład jazdy pociągów, program wykładów, wykaz nauczycieli szkół podstawowych, sprawozdanie uczelni, szpitala, organizacji naukowej. Rodzaje, formy i terśc dżs-ów zmieniały się wraz z rozwojem form życia społecznego. Dlatego też termin ten był redefiniowany w 1971 r w Encyklopedii wiedzy o książce, w 1976 w Encyklopedii Współczesnego Bibliotekarstwa Polskiego, Wikipedia http://pl.wikipedia.org/wiki/Dokumenty_%C5%BCycia_spo%C5%82ecznego

POWSTANIE KOLEKCJI

Kolekcja została złożona przez **Johna de Monins Johnson (1882-1956)**, który swą misję ratowania dziedzictwa papieru w Wielkiej Brytani zawdzięczał pracy papirologa w Egipcie

urodził się w Lincolnshire, ale spędził większość swojego życia w Oksfordzie.

WYKSZTAŁCENIE

Kształcił się w Magdalen College School, a potem w Exeter College, gdzie rozwijał swoje zainteresowania w zakresie kultury starożytnej i języka arabskiego.

PRACA

1905 - 1907 - krótka kariera w Egipskiej Służbie Cywilnej

1907-1914 - prowadził podwójne życie zawodowe jako drukarz w Oksfordzie i papirolog nadzorujący wykopaliska w Egipcie z ramienia Egypt Exploration Society.

1925-1946 - pracował jako drukarz w Oxford University Press, aż do przejścia na emeryturę.

POWSTANIE KOLEKCJI

- 1930 -1956 Johnson zebrał 1,5 mln jednostek druków ulotnych i uporządkował je według 680 haseł przedmiotowych, które sam stworzył Najwcześniejsze druki pochodziły z 1508 roku ale najliczniejszą, najbardziej wartościową grupę stanowią druki pochodzące z 18, 19 i pocz. 20 wieku.
- Kolekcja nazwana na cześć jednego z darczyńców The Constance Meade Memorial Collection of Ephemeral Printing mieściła się w Oxford University Press

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE - ROZWÓJ

- zbierane są współczesne druki ulotne
- do komunikacji z użytkownikami wykorzystywane są media społecznościowe
- historyczna kolekcja jest indeksowana, katalogowana i digitalizowana

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE-MIEJSCE W STRUKTURZE - TRANSFORMACJA

**KOLEKCJA JJC NALEŻY DO ZBIORÓW SPECJALNYCH, KTÓRE
OBEJMUJĄ KSIĄŻKI RZADKIE, ZACHODNIE RĘKOPISY, KOLEKCJE
WSCHODNIA**

**2011-2015 REALIZOWANY PROJEKT TRANSFORMACJI ZBIORÓW
SPECJALNYCH I REMONTU BUDYNKU NEW BODLEIAN LIBRARY (z
1940 r.)**

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE -TRANSFORMACJA ZBIORÓW SPECJALNYCH

GLÓWNE CELE PROJEKTU TRANSFORMACJI ZBIORÓW SPECJALNYCH

- stworzyć magazyn spełniający wysokie standardy przechowywania dla bibliotecznych zbiorów specjalnych
- zwiększyć przestrzeń biblioteczną dla wspierania zaawansowanych badań
- rozszerzyć dostęp społeczeństwa do znakomitych skarbów Bodleian Libraries dzięki nowym galeriom i centrum mediów cyfrowych, w których prezentowane będą najcenniejsze obiekty zbiorów specjalnych – obecnie dostępne online <http://treasures.bodleian.ox.ac.uk/>

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE – TRANSFORMACJA

- Po transformacji budynek New Bodleian Library zostanie przemianowany na Weston Library na cześć darowizny 25 mln dolarów ofiarowanej przez Fundację Garfielda Westona (2008 rok) w celu przekształcenia Biblioteki w nowoczesną siedzibę kolekcji zbiorów specjalnych i centrum kultury

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA

OBECNIE

OPRACOWANIE ZBIORÓW

Indeksowanie polega na sporządzaniu spisów zawartości pudeł i teczek. Te wykazy są umieszczane w formacie PDF na stronach internetowych kolekcji. Umożliwiają one dotarcie do dokumentu dzięki odsyłaczom alfabetyczno-rzeczowym.

Katalogowanie formalne od 1995 roku tworzony jest katalog online z wykorzystaniem niemieckiej bibliograficznej bazy danych allegro-C i dostosowanego do niej formatu. Opisy bibliograficzne są bardzo dokładne i dzięki temu możliwe jest wieloaspektowe, odsyłaczowe wyszukiwanie. Format ten pozwala na uwzględnienie osób związanych nie tylko z tekstem i dokumentem ale również z dokumentem i wydarzeniem.

Katalogowanie rzeczowe polega na zastosowaniu szerokiej gamy języków-informacyjno-wyszukiwawczych do tworzenia szczegółowych charakterystyk tematycznych co w efekcie pozwala na odsyłaczowe wyszukiwanie i szybsze dotarcie do dokumentu. Stosuje język haseł przedmiotowych Biblioteki Kongresu u Johna Johnsona LCSH - Library Congress Subject Headings, JJSH - John Johnson's Subject Headings, Ponieważ kolekcja stanowi niezwykle atrakcyjny materiał wizualny używane SA tezaury i ontologie do opisu materiału ikonograficznego: Iconclass, LCTGM - Library Congress Tesaury for Graphic Materials (Tazaury Materiałów Graficznych Biblioteki Kongresu), RBMS - A Thesaury for Use in Rare Book and Special Collections Cataloging Tazaury Książ Rzadkich i Kolekcji Specjalnych, AAT - Art&Architecture Tesaury (The Getty Research Institut)

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE DIGITALIZACJA – PROJEKTY

- ODL - Oxford Digital Library
- The John Johnson Collection: an Archive of Printed Ephemera

PROJEKTY TEMATYCZNE

- Toyota transport Project
- VADS - Visual Arts Digital Service
- Bodleian Ballads
- First World War Poetry Digital Archive

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE DIGITALIZACJA – PROJEKTY

- **ODL – OXFORD DIGITAL LIBRARY** - 18 i 19 - wieczne materiały edukacyjne i gry planszowe i 18 - wieczne druki ulotne dot. Rozrywki
- **Kolekcja Johna Johnsona: Archiwum Druków Ulotnych-**
współpraca: ProQuest - realizacja projektu - digitalizacja i prezentacja online the **Joint Information Systems Committee (JISC)** – fundusze ; **John Johnson Collection** - wybór obiektów, konserwacja, katalogowanie
- **Toyota Transport Project** - sponsorowany przez firmę Toyota City: historia motoryzacji i transportu przedstawiona na drukach reklamowych pocztówkach - wizerunki powozów konnych, antycznych rowerów, omnibusów, kolei żelaznych, aut
- **VADS – VISUAL ARTS DIGITAL SERVICE** - karykatury polityczne oraz reprodukcje dot. handlu i zawodów
- **BODLEIAN BALLADS** -baza zawiera rekordy bibliograficzne i kopie cyfrowe ok. 30 tys. ballad (16-20 w.) pochodzących z różnych kolekcji biblioteki w tym z JJC
- **First World War Poetry Digital Archive** - materiał ilustracyjny pochodzący z okresu I Wojny Światowej

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE - PROMOCJA

KATALOGI I WYSTAWY <http://www.bodleian.ox.ac.uk/johnson/jj-images/online-exhibitions>

KOLEKCJE ONLINE <http://www.bodleian.ox.ac.uk/johnson/jj-images/galleries>

PROJEKTY CYFROWE <http://www.bodleian.ox.ac.uk/johnson/projects>

MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE - BLOGI

The John Johnson Collection: Now and Then

<http://johnjohnsoncollectionnowandthen.wordpress.com/2013/05/29/new-website-for-john-johnson-collection>

John Johnson Collection's Ephemera Resources blog <http://ephemeraresources.blogspot.com/>

Twitter: @jjcollephemera

KOLEKCJA JOHNA JOHNSONA OBECNIE -ORGANIZACJA PRACY

jeden etat - obecnie od 1992 Julie-Anne Lambert - zakres obowiązków - zarządzanie kolekcją Są to zadania o charakterze informacyjno-promocyjnym i organizacyjnym: kwerendy, promocja: typowanie materiałów do wystaw, projektów cyfrowych i wydawniczych, zgłaszanie potrzeby wykonania prac przez wolontariuszy i firmy zewnętrzne, koordynacja prac wolontariuszy

wolontariusze - obecnie 12 osób. Są to wykwalifikowani specjaliści np. emerytowani katalogerzy, znawcy heraldyki, ekslibrisów, wybierani spośród zgłaszających się osób na podstawie rozmów kwalifikacyjnych ; zajmują się katalogowaniem, sporządzaniem indeksów, porządkowaniem i segregowaniem materiałów

DOBRE PRAKTYKI OKSFORDZKIE WYKORZYSTAM W ZAKRESIE

organizacji informacji o zbiorach na stronach internetowych

sposobów promocji zbiorów

opracowania zbiorów